

Elgiganten Aktiebolag
Box 1264
164 29 Kista

Tillsyn enligt kameraövervakningslagen (2013:460) - kameraövervakning av anställda på Elgiganten Aktiebolag

Datainspektionens beslut

- Datainspektionen konstaterar att Elgiganten Aktiebolag (Elgiganten) bedriver kameraövervakning av anställda i strid med 23 § kameraövervakningslagen vid bolagets personalingång på Norra Malmvägen i Sollentuna genom att övervakningsintresset inte väger tyngre än enskildas intresse av att inte bli övervakade.

Datainspektionen förelägger Elgiganten att upphöra med kameraövervakningen av personalingången på Norra Malmvägen i Sollentuna under den tid arbete pågår på arbetsplatsen.

- Datainspektionen konstaterar att Elgiganten bedriver kameraövervakning med bildinspelning av anställda i strid med 23 § kameraövervakningslagen vid lagret/lastkajen på Norra Malmvägen i Sollentuna genom att övervakningsintresset inte väger tyngre än enskildas intresse av att inte bli övervakade.

Datainspektionen förelägger Elgiganten att upphöra med bildinspelningen under den tid arbete pågår på arbetsplatsen.

- Datainspektionen konstaterar att Elgiganten inte har stöd i 23 § kameraövervakningslagen för att ha en övervakningskamera som inte längre används uppsatt i kassarummet.

Datainspektionen förelägger Elgiganten att ta ner den aktuella övervakningskameran.

- Datainspektionen konstaterar vidare att Elgiganten inte uppfyller upplysningsplikten enligt 25 § kameraövervakningslagen genom att bolaget varken genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt upplyser om kameraövervakningen av personalingången, lagret/lastkajen, säkerhets- eller kassarummet.

Datainspektionen förelägger Elgiganten att lämna upplysning om kameraövervakningen på ett verksamt sätt, exempelvis genom tydlig skyltning vid aktuella utrymmen.

- Datainspektionen konstaterar att Elgiganten med nuvarande rutiner kan komma att
  - dels bedriva kameraövervakning på ett sätt som står i strid med bestämmelserna om tillgång till bildmaterial enligt 29 § kameraövervakningslagen och bevarande av bildmaterial enligt 32 § kameraövervakningslagen,
  - dels riskera en obehörig spridning av uppgifter i strid med 37 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen förutsätter att Elgiganten ser över rutinerna för att säkerställa att:

- tillgång till bildmaterial från kameraövervakningen inte ges till fler personer än vad som behövs för att övervakningen ska kunna bedrivas,
- bildmaterial från kameraövervakning inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med övervakningen och att
- uppgift om någon enskilds personliga förhållanden som inhämtats genom kameraövervakning inte obehörigen röjs eller utnyttjas.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har i ett tillsynsprojekt genomfört en granskning av arbetsgivares kameraövervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde. Projektet har haft till syfte att kontrollera att kameraövervakningen bedrivs i enlighet med kameraövervakningslagens bestämmelser, i första hand för att se till att det finns rättsligt stöd för kameraövervakningen.

Tillsynsprojektet inleddes genom en enkätundersökning. Det innebar att fjorton detaljhandelsföretag, däribland Elgiganten, fick besvara frågor om deras kameraövervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde. Datainspektionen valde därefter ut några företag för närmare granskning genom inspektioner på plats. Elgiganten uppgav i sitt svar till Datainspektionen att företaget bedriver kameraövervakning i samtliga sina varuhus. Kamerorna är placerade vid personalentréer, lagerportar, leveransdörrar, säkerhetslager, kassauppräkningsrum och i vissa varuhus i så kallade varuhanteringszoner där mottagningskontroller av varor sker. Elgiganten uppgav vidare att kameraövervakningen innefattar bildinspelning. Elgiganten är ett av de företag som har granskats närmare.

Inom ramen för projektet har Datainspektionen inspekterat den kameraövervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde som Elgiganten bedriver på Norra Malmvägen i Sollentuna. Vid inspektionen framkom att Elgiganten bedriver kameraövervakning genom fyra övervakningskameror vid personalingång, kassarum, säkerhetsrum och på lagret riktad mot lastkaj (lager/lastkaj) samt att det finns en kamera i ett kassarum som inte längre används.

Elgiganten har i enlighet med 24 § kameraövervakningslagen dokumenterat ändamålen med övervakningen enligt följande.

Syftet med kameraövervakningen är att förebygga mot, upptäcka och utreda brott, externt och internt. Syftar därmed att höja tryggheten och förbättra arbetsmiljön på arbetsplatsen.

Elgiganten har i kompletterande skriftväxling uppgett att kameraövervakningen syftar till att ge trygghet för de anställda mot hot, våld och rån samt att förebygga, upptäcka och utreda brott, utförda av interna och externa gärningsmän.

Det är i ärendet fråga om totalt fyra övervakningskameror som är fast monterade och försedda med fast optik. Kamerorna är påslagna dygnet runt och rörelsestyrda. Bilder spelas in och bevaras. Inget ljud avlyssnas eller spelas in. På driftchefens kontor sitter en bildskärm som alltid är påslagen och som huvudregel visar bilder från alla varuhusets 22 övervakningskameror i realtid. På avdelningsledarnas kontor, dit all personal har tillträde – och som Datainspektionen uppfattat det också uppehåller sig i bland annat på raster –

är också en bildskärm uppsatt, som speglar den skärm som finns på driftchefens kontor.

En kamera är uppsatt vid butikens personalingång. Ingången används av all personal, 47 stycken. En andra kamera är uppsatt i ett kassarum. Kameran fångar en del av ett skrivbord och ett kassaskåp. Tillträdet till rummet är begränsat och rummet är låst. Den tredje kameran är uppsatt i ett låst säkerhetsrum, dit tillträdet är begränsat. Kameran är riktad mot hyllor med särskilt stöldbegärliga varor. Den fjärde kameran är placerad på lagret vid en lastkaj. Kameran är riktad ut mot lastkajen men fångar inte personer som går förbi. Vid denna plats finns en bildskärm som visar bilder i realtid från övervakningskameran. Bildskärmen är riktad så att personal i ett angränsat rum där man inte har uppsikt över lastkajen kan se vad som föregår vid denna. Utöver dessa fyra kameror finns en kamera uppsatt i kassarummet som inte längre används.

Vid inspektionen uppgav Elgiganten att varuhuset har många stöldbegärliga så kallade "heta produkter" och hanterar kontanter samt att Elgiganten har gjort bedömningen att risken för bland annat rån och inbrott är hög. Elgiganten har i komplettering i efterhand angett att Elgigantens säkerhetschef har gjort en riskanalys av Elgigantens samtliga varuhus. Elgiganten har uppgett att varuhusen analyserats utifrån koncernens mall som bygger på historik lokalt och i närområdet, men också Sveriges brottstatistik samt polisens uppläringsresultat. I stort sett samtliga av Elgigantens varuhus i Sverige har betecknats som "high risk" i denna värdering.

Elgiganten uppgav vid inspektionen att en incident skett under de senaste åren som har koppling till den nu aktuella kameraövervakningen. Enligt Elgiganten har bolaget inte behövt ta del av inspelat bildmaterial från de aktuella kamerorna.

Driftchefen uppgav vid inspektionen att han inte känner till om Elgiganten övervägde och testade några alternativa lösningar till kameraövervakning innan kameraövervakningen infördes. Ytterligare säkerhetsåtgärder som Elgiganten har vidtagit är låsta dörrar med passerkort och kod, överfallslarm, olika säkerhetsrutiner exempelvis i samband med hemgång, att man inte arbetar ensam på lagret, att vissa dörrar inte får vara öppna samtidigt, att endast begränsad personal har tillträde till kassarum och säkerhetsrum samt larm.

Skäl för beslutet

Rättsliga utgångspunkter

Delvis olika regler gäller enligt kameraövervakningslagen beroende på om kameraövervakningen avser en plats dit allmänheten har tillträde eller inte. Datainspektionen utövar tillsyn över kameraövervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde. På en arbetsplats kan det exempelvis vara fråga om kontors- och lagerutrymmen. Sådan övervakning är inte tillståndspliktig. Istället ska den som avser att bedriva sådan övervakning själv se till att förutsättningarna enligt kameraövervakningslagen är uppfyllda.

Enligt 22 § kameraövervakningslagen får kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde bedrivas om den som övervakas har samtyckt till övervakningen. Av 2 § framgår att ett samtycke är varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken någon efter att ha fått information godtar att bli kameraövervakad. Datainspektionen anser att kravet på frivillighet förutsätter att den anställde upplever att han eller hon har ett fritt val och att det finns ett reellt alternativ till att samtycka. Om den övervakade – som exempelvis är fallet vid övervakning på arbetsplatser – står i ett beroendeförhållande till den som övervakas är det ofta inte möjligt att uppfylla kraven på frivillighet. Eftersom samtycket måste vara individuellt kan inte en person eller organisation som företräder de anställda samtycka till kameraövervakning för alla anställda. Ett samtycke kan vidare återkallas när som helst. Om så sker får ytterligare kameraövervakning av den som återkallat samtycket inte ske. Detta lämnar i praktiken mycket små möjligheter att stödja en kameraövervakning i arbetslivet på samtycke. Det är den som bedriver övervakningen som ska kunna visa att sådana samtycken som avses i kameraövervakningslagen har inhämtats.

Enligt 23 § kameraövervakningslagen får kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde bedrivas om övervakningen behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller andra berättigade ändamål, och övervakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad (integritetsintresset). Denna proportionalitetsavvägning (kallad överviktsprincipen) ska göras i varje enskilt fall och varje kamera ska bedömas för sig. Vidare ska prövas om andra, mindre ingripande åtgärder kan vara tillräckliga för att komma till rätta med problemen. Det är den som bedriver övervakningen som ska kunna visa att övervakningsintresset väger över integritetsintresset (prop. 2012/13:115 s. 80-84).

Vid bedömningen enligt överviktsprincipen ska särskilt beaktas hur övervakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes integritet används och vilket område som ska övervakas. Det har också betydelse när och hur länge övervakningen ska pågå. Enligt 24 § kameraövervakningslagen ska den som bedriver kameraövervakningen se till att övervakningen inte sker i större omfattning än vad som behövs för att tillgodose ändamålen med övervakningen.

Utgångspunkten i kameraövervakningslagen är att kameraövervakning endast ska utgöra ett komplement till andra åtgärder, särskilt brottsförebyggande åtgärder. Kameraövervakning ska således inte ses som ett hjälpmedel som ska användas i stället för andra säkerhetsåtgärder eller förebyggande insatser. För att uppnå brottsförebyggande effekter är det viktigt att övervakningsutrustning används tillsammans med andra förebyggande åtgärder. Om kompletterande säkerhetsfrämjande åtgärder har försummats, kan det komma att påverka bedömningen av behovet av kameraövervakning.

När det gäller behandling och bevarande av bilder (bildinspelning) ökar riskerna för intrång i enskildas personliga integritet. Det innebär att kameraövervakning inte regelmässigt ska innefatta bildinspelning, utan behovet av inspelning måste kunna påvisas i det enskilda fallet. Det är dock tillåtet att spela in bilder vid kameraövervakning av särskilt brottsutsatta platser. Det är den som bedriver kameraövervakningen som ska kunna visa att det område som ska övervakas är en särskilt brottsutsatt plats (jfr prop. 1997/98:64 s. 29).

Bedömningen i det aktuella ärendet

Tillämpliga regler m.m.

Av utredningen i ärendet framgår att det är fråga om kameraövervakning på en arbetsplats, närmare bestämt av en personalingång, ett lagerutrymme/lastkaj, ett säkerhetsrum och ett kassarum. Såvitt framgår har Elgiganten bedömt att den aktuella kameraövervakningen avser platser dit allmänheten inte har tillträde. Datainspektionen delar den bedömningen. Det innebär att kameraövervakningen ska bedömas enligt kameraövervakningslagens bestämmelser om övervakning av sådana platser och att det är Datainspektionen som ska utöva tillsyn.

Om kameraövervakningen är tillåten

Av utredningen i ärendet framgår att syftet med kameraövervakningen är att förebygga, upptäcka och utreda brott. Kameraövervakningen bedrivs således för ett tillåtet ändamål enligt kameraövervakningslagen. För att övervakningen ska vara laglig krävs dock att Elgiganten för varje kamera kan visa att övervakningsintresset väger tyngre än de anställdas intresse av att inte bli övervakade.

Övervakningen avser en arbetsplats. Det handlar således om en plats där personer vistas dagligen. Det är också en plats där människor måste uppehålla sig för att kunna utföra sitt arbete. Det har i förarbetena till kameraövervakningslagen uttalats att det skulle kunna hävdas att de personer som inte kan välja att undvika en plats där övervakning sker har ett särskilt uttalat behov av integritetsskydd (SOU 2009:87 s. 147). Det innebär att integritetsintresset normalt sett gör sig starkt gällande på en arbetsplats under den tid som anställda vistas där för att utföra sitt arbete. Vid bedömningen av risken för integritetsintrång i det enskilda fallet ska bland annat beaktas vilket slags utrymme som övervakas och under hur lång tid som anställda blir övervakade under arbetsdagen.

Risken för integritetsintrång ökar dessutom av att kameraövervakningen innebär att bilder behandlas och bevaras (bildinspelning) och att övervakningen inte har begränsats i tid utan pågår dygnet runt.

Att inspelning sätts igång i samband med att någon rör sig medför inte att risken för integritetsintrång minskar.

Å andra sidan syftar övervakningen delvis till att skydda de personer som blir föremål för övervakningen, vilket minskar övervakningens integritetsintrång. Det har dock inte framkommit i ärendet vilken inställning som de anställda har till övervakningen. Det finns inte heller någon dokumenterad facklig överenskommelse som rör den aktuella kameraövervakningen.

Övervakningen avser i samtliga fall endast begränsade områden vid personalingång, lager/lastkaj, kassarum och säkerhetsrum, där anställda normalt inte uppehåller sig under arbetsdagen för att utföra sitt arbete och/eller ta rast. Det är med andra ord fråga om sådana platser där anställda kan förväntas uppehålla sig endast kort tid av arbetsdagen, vilket innebär att integritetsintresset minskar.

Personalingång

Även om övervakningsområdet avser ett begränsat område vid personalingången till varuhuset, anser Datainspektionen att integritetsintresset inte kan anses försumbart. Genom övervakning av entréer på en arbetsplats är det exempelvis möjligt att kartlägga hur de anställda rör sig och när de tar raster, vilket medför en ökad risk för integritetsintrång.

Hot, våld, eller rån, som övervakningen är tänkt att skydda personalen från, har inte förekommit på platsen. Elgiganten har visserligen gjort bedömningen att risken för bland annat rån och inbrott är hög, men har inte gett in någon dokumentation som visar att det finns en högre risk exempelvis för rån, inbrott eller annan brottslighet vid personalingången, utöver det förhållandet att varuhuset har många stöldbegärliga produkter.

Datainspektionen finner att Elgiganten inte har visat att den aktuella platsen är brottsutsatt – än mindre särskilt brottsutsatt – eller att det finns något annat skäl som kan motivera att bolaget bedriver kameraövervakning med bildinspelning av personalingången under den tid som arbete pågår. Mot bakgrund av bristen på utredning av behovet av den aktuella kameraövervakningen, exempelvis brottslighet eller risk för brottslighet på platsen, anser Datainspektionen att Elgigantens övervakningsintresse inte väger särskilt tungt.

Elgiganten har således inte visat att bolagets övervakningsintresse väger tyngre än de anställdas intresse av att inte utsättas för sådan övervakning vid personalingången.

Kameraövervakningen är därmed i strid med 23 § kameraövervakningslagen under den tid arbete pågår på arbetsplatsen.

Datainspektionen förelägger därför Elgiganten att upphöra med den otillåtna kameraövervakningen under den tid arbete pågår på arbetsplatsen.

Lager/lastkaj

Några hot, rån eller våldsincidenter, som övervakningen är tänkt att skydda personalen från, har inte förekommit på platsen. Elgiganten har inte heller närmare utvecklat eller gett in någon dokumentation som visar att det finns en högre risk för rån, inbrott eller annan brottslighet vid lagret/lastkajen, utöver det förhållandet att varuhuset har många stöldbegärliga produkter. Elgiganten har uppgett att en låda med mobiltelefoner vid ett tillfälle har

försvunnit från lastkajen. Genom en bildskärm som visar bilder i realtid från övervakningskameran är det möjligt att hålla uppsikt över platsen från det angränsande lagerkontoret.

Det är fråga om kameraövervakning av ett begränsat område av lagret där personalen uppehåller sig endast kortvarigt. Eftersom integritetsintrånget är relativt begränsat på den övervakade platsen och det tidigare har skett en stöld på lastkajen samt det är fråga om dyrbara varor, anser Datainspektionen att Elgiganten har visat att övervakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset på platsen vad gäller kameraövervakning i realtid.

När det gäller behandling och bevarande av bilder (bildinspelning) ökar riskerna för intrång i enskildas personliga integritet. Behovet av bildinspelning måste kunna påvisas i det enskilda fallet. Datainspektionen anser att Elgiganten inte har visat att den aktuella platsen är särskilt brottsutsatt – eller att det finns något annat skäl som kan motivera att bolaget bedriver kameraövervakning med bildinspelning av lagret/lastkajen under den tid som arbete pågår.

Mot bakgrund av bristen på utredning av behovet av den aktuella kameraövervakningen anser Datainspektionen att Elgiganten inte har visat att bolagets behov av bildinspelning på lager/lastkaj väger tyngre än de anställdas intresse av att inte utsättas av sådan övervakning på platsen.

Kameraövervakningen är därmed i strid med 23 § kameraövervakningslagen under den tid arbete pågår på arbetsplatsen.

Datainspektionen förelägger därför Elgiganten att upphöra med bildinspelning av lagret/lastkajen under den tid arbete pågår på arbetsplatsen.

Kassa- och säkerhetsrum

Det är här fråga om kameraövervakning av mycket begränsade utrymmen där särskilt stöldbegärliga varor förvaras och butikens kontanthantering sker. I kassarummet, där kontanter hanteras, fångar kameran ett kassaskåp och en del av ett skrivbord. I säkerhetsrummet är kameran riktad mot en hylla med särskilt stöldbegärliga varor. Rummen är låsta och har inpasseringssystem i form av kort och kod. Antalet anställda som har tillträde till rummen har begränsats. De anställda som har möjlighet att komma in i rummen uppehåller sig normalt sett inte i dessa utrymmen under arbetsdagen, i vart fall inte annat än under kort tid för att utföra vissa specifika arbetsuppgifter.

Därmed är enligt Datainspektionens mening integritetsintresset på platserna lågt.

Samtidigt har Elgiganten, såvitt framkommit i ärendet, inte ett särskilt starkt behov av övervakningen. Bolaget har inte visat att platserna är särskilt brottsutsatta. Det är dock fråga om övervakning av särskilt stöldbegärlig egendom, vilket enligt Datainspektionen kan medföra en ökad risk för brottslighet. De åtgärder som Elgiganten har genomfört för att begränsa övervakningen, medför vidare att risken för integritetsintrång är liten.

Sammanfattningsvis anser Datainspektionen att Elgiganten för kassa- och säkerhetsrum får anses ha visat att bolagets övervakningsintresse väger tyngre än de anställdas intresse av att inte utsättas för övervakning med bildinspelning på platserna.

Kameraövervakningen med bildinspelning i kassarummet och säkerhetsrummet är således förenlig med 23 § kameraövervakningslagen.

Omfattas kameror som är ur bruk av kameraövervakningslagen?

Vid inspektionen framkom att en övervakningskamera som inte längre används är uppsatt i kassarummet.

Enligt 8 § kameraövervakningslagen är uppsättandet av en kamera avgörande för när tillståndsplikten inträder, alltså oavsett om den används. Enligt 22 och 23 §§ kameraövervakningslagen får kameraövervakning bedrivas på en plats dit allmänheten inte har tillträde om vissa förutsättningar är uppfyllda. Syftet med att införa krav på tillståndsplikt även för kameror som ännu inte tagits i bruk var att undgå bevisproblem, exempelvis om oseriösa användare felaktigt gjorde invändningar att utrustningen inte hade använts (prop. 1997/98:64 s 22). Det finns inget i förarbetena till kameraövervakningslagen som tyder på att lagstiftaren avsett att detta bör bedömas på olika sätt beroende på vilken plats övervakningsutrustningen sätts upp. Ett av kriterierna för vad som utgör en övervakningskamera i kameraövervakningslagens mening är att kameran är uppsatt. Definitionerna i lagen av kameraövervakning, övervakningsutrustning och övervakningskameror är också densamma oavsett plats. Problematiken kring bevisfrågor gäller också oavsett platsen för kameraövervakningen. Mot den bakgrunden anser Datainspektionen att även kameror som är uppsatta men ur bruk på platser dit allmänheten inte har tillträde omfattas av lagens bestämmelser. Detta innebär att kraven i 22 eller 23 §§ kameraövervakningslagen måste vara uppfyllda.

Datainspektionen konstaterar att Elgiganten inte har stöd i 23 § kameraövervakningslagen för att ha en övervakningskamera som inte längre används uppsatt på lagret.

Datainspektionen förelägger därför Elgiganten att ta ner den aktuella övervakningskameran.

Upplysningsplikt

Vid kameraövervakning ska enligt 25 § kameraövervakningslagen upplysning om kameraövervakning lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksam sätt. Upplysning ska också lämnas om vem som bedriver kameraövervakningen om det inte framgår av förhållandena på platsen.

Från integritetssynpunkt är det viktigt att den som övervakas får kännedom om övervakningen. Att övervakningen är känd är också av avgörande betydelse för att den ska vara effektiv i brottsförebyggande syfte. Normalt sker upplysning om kameraövervakning genom skyltning. En fördel med skyltning är att informationen kan lämnas i direkt anslutning till den plats där övervakningen sker. Av förarbetena till kameraövervakningslagen följer vidare att även om upplysning genom skyltning får anses mest ändamålsenligt kan det finnas situationer där någon annan form av upplysning är mer lämpad. Så kan exempelvis vara fallet om övervakningen avser en begränsad krets då det ibland kan vara lämpligare att lämna skriftlig information om övervakningen direkt till de berörda (prop. 2012/13:115 s. 85 f.).

Utgångspunkten för bedömningen av om upplysningsplikten har fullgjorts är enligt Datainspektionens mening att det ska vara tydligt på förhand för den som går in i ett specifikt utrymme att den platsen är kameraövervakad. Det betyder att det inte är tillräckligt att exempelvis sätta upp en skylt vid huvudentrén till en butikslokal för att upplysningsplikten ska anses fullgjord när det gäller kameraövervakning som bedrivs i utrymmen intill butikslokalen. Det betyder också att skyltning kan behövas i direkt anslutning till flera utrymmen som kameraövervakas på en arbetsplats, där skilda verksamheter pågår.

Som framgår ovan ska upplysning om kameraövervakning normalt lämnas genom tydlig skyltning, men att skriftlig information i vissa fall kan lämnas om det är lämpligt. Att endast ge muntlig information har inte berörts i förarbetena och är enligt Datainspektionens mening tveksamt av flera skäl.

Ett skäl är att det är straffbart att bryta mot upplysningsplikten. Med muntlig information är det svårt att i efterhand utreda/kontrollera om upplysningsplikten har uppfyllts. Det är dessutom svårt att på ett verksamt sätt lämna muntlig information i förhållande till externa personer. Även i förhållande till de anställda anser Datainspektionen att det måste krävas mycket väl avvägda och tydliga rutiner för att kunna anse att muntlig information har lämnats på ett verksamt sätt.

I ärendet har följande framkommit när det gäller på vilket sätt Elgiganten upplyser om kameraövervakningen.

Det finns en dekal som upplyser om kameraövervakningen vid huvudentrén. I övrigt förekommer ingen skyltning. Elgiganten har uppgett att bolaget informerat personalen om kameraövervakningen i samband med att kamerorna byttes ut år 2014 och att alla anställda får skriva under att de tagit del av Elgigantens personalhandbok. I personalhandboken anges bland annat följande.

Alla våra varuhus är i ökande grad videoövervakade, även detta som en del i kampen mot svinn. Toaletter och omklädningsrum är undantagna från videoövervakning, men utöver dessa utrymmen kan alla delar av varuhuset och tillhörande lokaler bli övervakade. Ändringar eller tillägg i existerande videoövervakning som grundas på misstanke om oegentligheter kommer inte att tillkännages. Ändringar eller tillägg kommer inte heller vara uppenbara. Företaget markerar med skyltar på alla ingående dörrar i samtliga varuhus som är videoövervakade så att alla såväl, kunder som anställda och leverantörer, blir uppmärksammade på detta. Genom denna text anses nu också alla medarbetare vara tillbörligen informerade om att videoövervakning kan förekomma.

Av personalhandboken går inte att utläsa vilka utrymmen som övervakas intill butikslokalen. Av personalhandboken framgår att bolaget inte har tänkt sig att upplysa om vilka utrymmen som kan komma att övervakas. Detta är i strid med 25 § kameraövervakningslagen. Elgiganten har vidare i ärendet endast lämnat en vag beskrivning av den information som lämnades i samband med att kamerorna byttes ut år 2014. Det framgår varken vilken information som gavs eller på vilket sätt den lämnades.

Datainspektionen konstaterar att Elgiganten inte uppfyller upplysningsplikten enligt 25 § kameraövervakningslagen genom att bolaget varken genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt upplyser om

kameraövervakningen av personalingången, säkerhetsrummet, kassakontoret eller lagret/lastkajen.

Datainspektionen förelägger därför Elgiganten att lämna upplysning om kameraövervakningen på ett verksamt sätt, exempelvis genom tydlig skyltning vid aktuella utrymmen.

Tillgång till bildmaterial från kameraövervakning

Enligt 29 § kameraövervakningslagen får tillgång till bildmaterial från kameraövervakningen inte ges till fler personer än vad som behövs för att övervakningen ska kunna bedrivas. I förarbetena till lagen anges att paragrafen reglerar den interna tillgången till inspelat övervakningsmaterial hos den som bedriver kameraövervakningen (prop. 2012/13:115 s. 157).

Datainspektionen anser att det av bestämmelsen följer att den som bedriver kameraövervakning måste se till att så få personer som möjligt har tillgång till bevarat material. Det behöver också finnas rutiner för hanteringen av materialet. Det ska vara tydligt för den som har tillgång till materialet vilka förutsättningar som gäller för åtkomsten, exempelvis om rätten att ta del av uppgifter endast gäller när en annan angiven person inte finns på plats.

Elgiganten har uppgett att varuhuschefen, driftchefen och ytterligare fyra personer i ledningsgruppen har tillgång till bildmaterial från övervakningen. Det framgår inte att tillgången för dessa personer på något sätt har begränsats. Av utredningen framstår det som att det är förhållandevis många personer, i förhållande till kameraövervakningens omfattning, som har tillgång till materialet från den aktuella kameraövervakningen. Risker för missbruk ökar ju fler som har tillgång till material från kameraövervakning.

Datainspektionen anser därför att Elgiganten behöver se över om det är möjligt att begränsa tillgången till inspelat bildmaterial och noga överväga vilka rutiner som ska gälla för hanteringen av materialet.

Datainspektionen konstaterar vidare att Elgiganten med den nuvarande rutinen kan komma att ge tillgång till bildmaterial på ett sätt som står i strid med 29 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen förutsätter att Elgiganten ser över rutinen för att säkerställa att tillgång till bildmaterial från kameraövervakningen inte ges till fler personer än vad som behövs för att övervakningen ska kunna bedrivas.

Bevarande av bildmaterial från kameraövervakning

Enligt 32 § kameraövervakningslagen får material från kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med övervakningen. När materialet inte längre får bevaras ska det omedelbart förstöras. I förarbetena till kameraövervakningslagen uttalas att det är svårt att se att materialet ska behöva bevaras under längre tid än vid övervakning av platser dit allmänheten har tillträde, det vill säga högst två månader (prop. 2012/13:115 s. 124).

Av bestämmelsen följer att lagringsutrymmet inte får vara den omständighet som avgör hur lång tid materialet sparas, utan att den som bedriver kameraövervakning aktivt måste ta ställning till hur lång tid som materialet behöver bevaras.

Av utredningen framgår att bildmaterial bevaras i trettio dagar och gallras genom att materialet automatiskt spelas över. Det framgår inte hur Elgiganten har kommit fram till den tiden.

Datainspektionen konstaterar att Elgiganten med den nuvarande rutinen kan komma att bevara bildmaterial i strid med 32 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen förutsätter att Elgiganten ser över rutinen för att säkerställa att bildmaterial från kameraövervakning inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med övervakningen.

Tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter

Enligt 37 § kameraövervakningslagen får den som tar befattning med en uppgift som har inhämtats genom kameraövervakning inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon på detta sätt har fått veta om någon enskilds personliga förhållanden. Av förarbetena till kameraövervakningslagen framgår bland annat att tystnadsplikten inom enskild verksamhet inte anses hindra att misstankar om allvarliga brott framförs till polisen (prop. 2012/13:115 s. 104).

Datainspektionen anser att det av bestämmelsen följer att den som bedriver kameraövervakning behöver ha tydliga rutiner för hur uppgifter om enskilda som inhämtats genom övervakningen får användas och även se till att de följs i verksamheten. Rutinerna ska syfta till att så långt som möjligt begränsa risken för obehörig spridning av uppgifter som inhämtats genom kameraövervakning.

Elgiganten har uppgett att materialet bara får användas vid incidenter. Det finns inga närmare skriftliga riktlinjer för hur materialet får användas. Elgiganten har vidare uppgett att bolaget hittills inte tagit del av inspelat material från den nu aktuella kameraövervakningen. Av utredningen framgår inte att Elgiganten, utöver det som framgår ovan, har informerat de befattningshavare som kan komma att få del av material från kameraövervakningen om innebörden av tystnadsplikten enligt 37 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen konstaterar att Elgiganten med den nuvarande rutinen riskerar en obehörig spridning av uppgifter i strid med 37 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen förutsätter att Elgiganten ser över rutinen för att säkerställa att uppgift om någon enskilds personliga förhållanden som inhämtas genom kameraövervakning inte obehörigen röjs eller utnyttjas.

Övrigt

Datainspektionen rekommenderar att Elgiganten tar del av Datainspektionens vägledning och checklista Säkerhetsåtgärder vid kameraövervakning.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Kristina Svahn Starrsjö efter föredragning av juristen Ulrika Bergström. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom, enhetschefen Catharina Fernquist och juristen Katarina Högquist deltagit.

Kristina Svahn Starrsjö

Ulrika Bergström